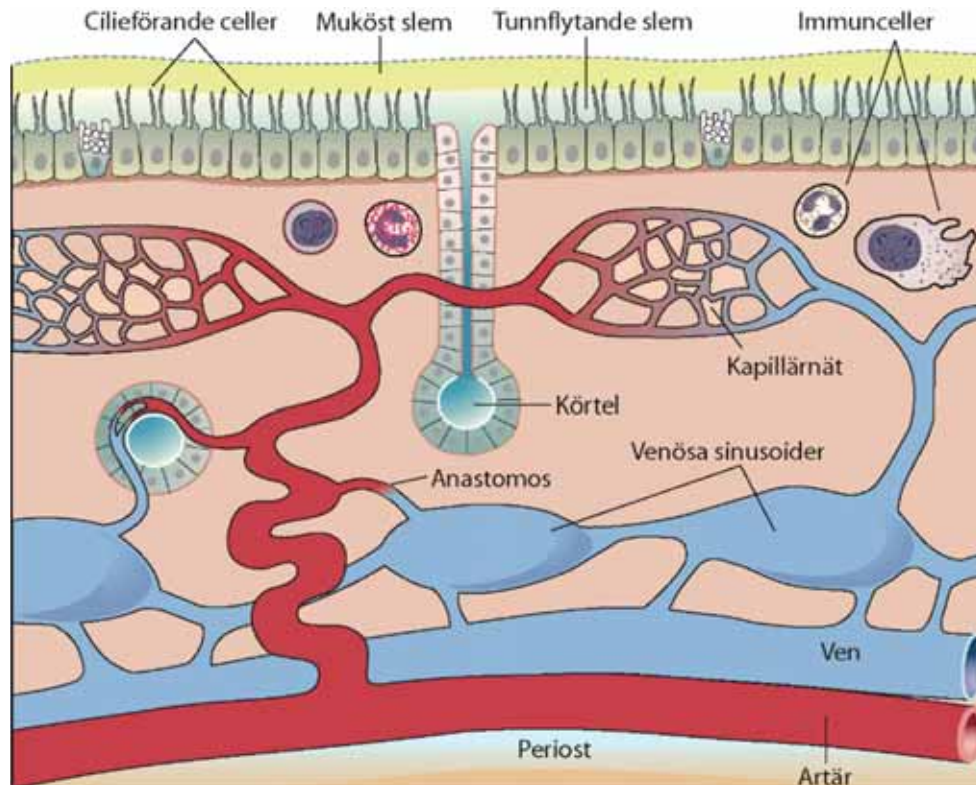
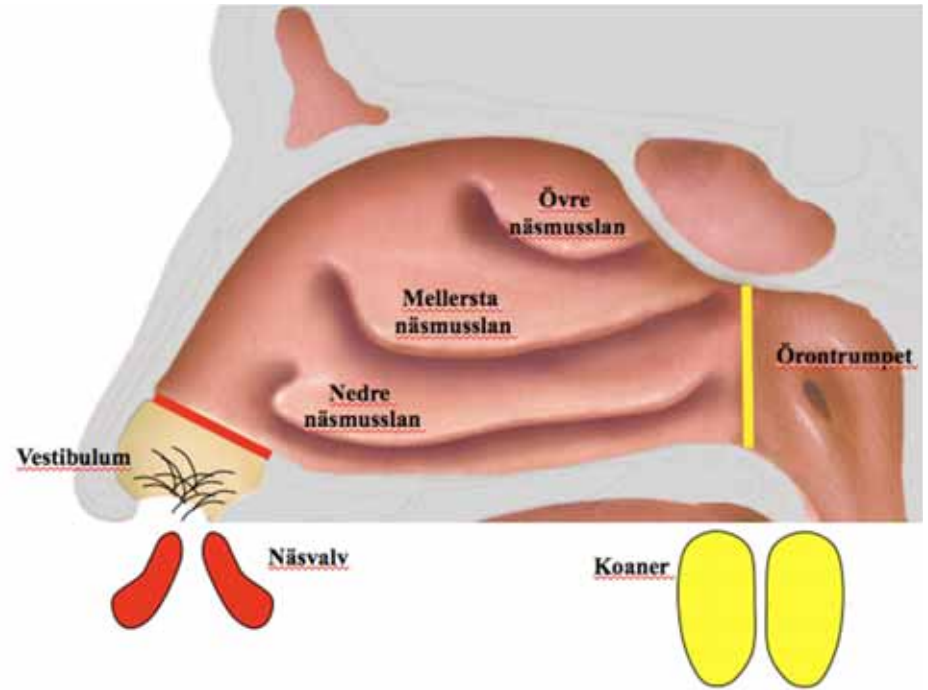

Näsan

Eva Ellegård, ÖNH-mottagningen, Hallands sjukhus Kungsbacka

Näshåla

Nässlemhinna

Främre rinoskopi

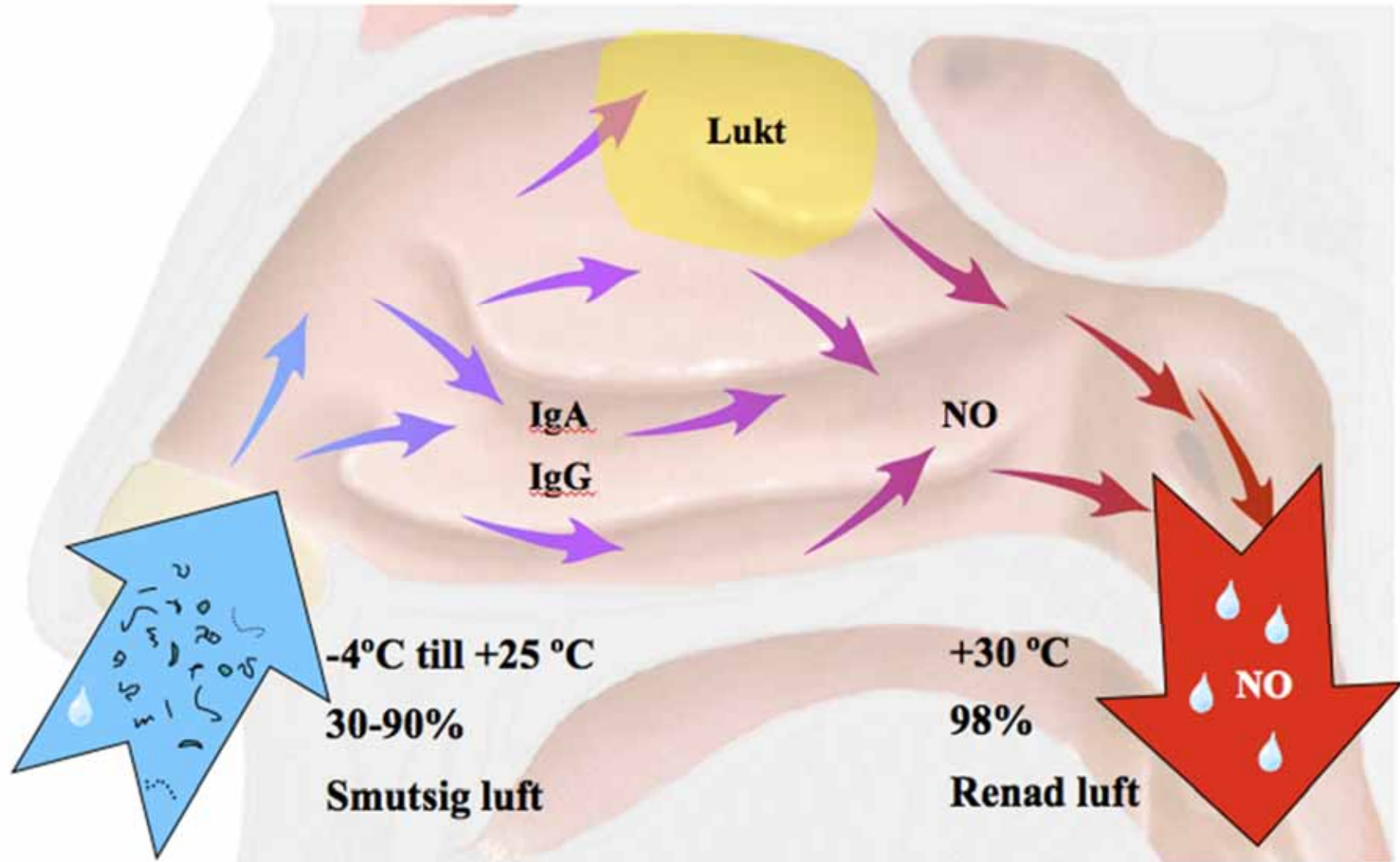
Otoskop +
stor tratt

Speculum +
pannlampa

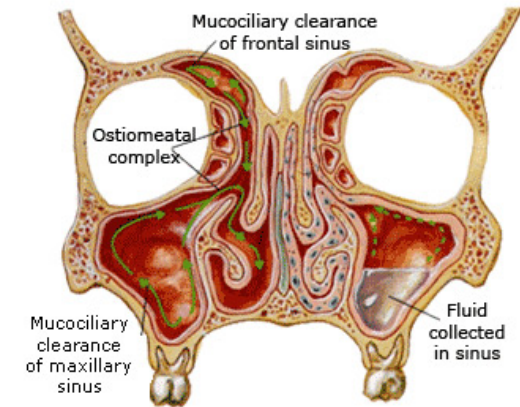

Näsans funktioner

Näscopykeln

- Mera tät på ena sidan
- Sidoväxlande 2-6 timmar
- Skyddsfunktion

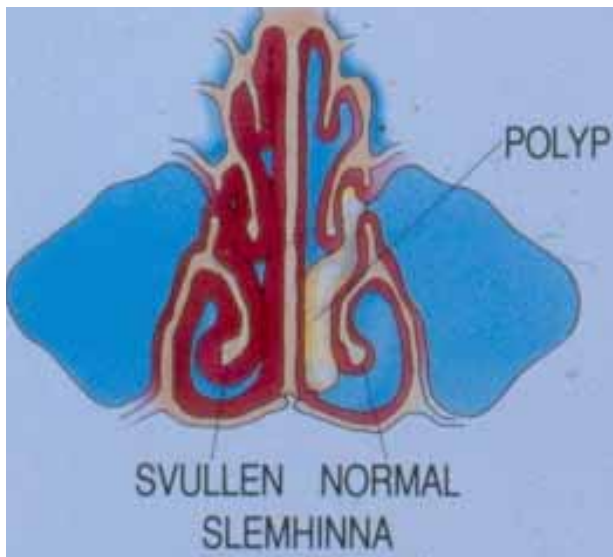

Cilia drain sinuses by propelling mucus toward natural ostia (mucociliary clearance)

Via tryckreceptorer i bröstkorgen blir nedre näsborren tät i sidoliggande!

Nästäppa

- Akut rinit vid öli
- Allergisk rinit
- Hyperreaktiv nässlemhinna
- Persisterande rinit
- Rhinitis medicamentosa
- Näspolyper
- Graviditetsnästäppa
- Septumhematom
- Anatomiska avvikelser
- Wegeners granulomatos
- Tumör

Nästappa...

...är en subjektiv upplevelse -
motsvaras ofta inte av status eller
flödesmätning

...påverkas av kroppsläge, fysisk
ansträngning, sexuell upphetsning,
hormoner

Överförbrukning av *avsvällande* nässpray ger Rhinitis medicamentosa

Mycket vanligt.....

...men man måste fråga aktivt!

Toleransutveckling

”Rebound”-fenomen

- Sluta med nässprayen helt!
- 2 dygns svår täppa
- Nasal steroid kan behövas

Näsvingevidgare

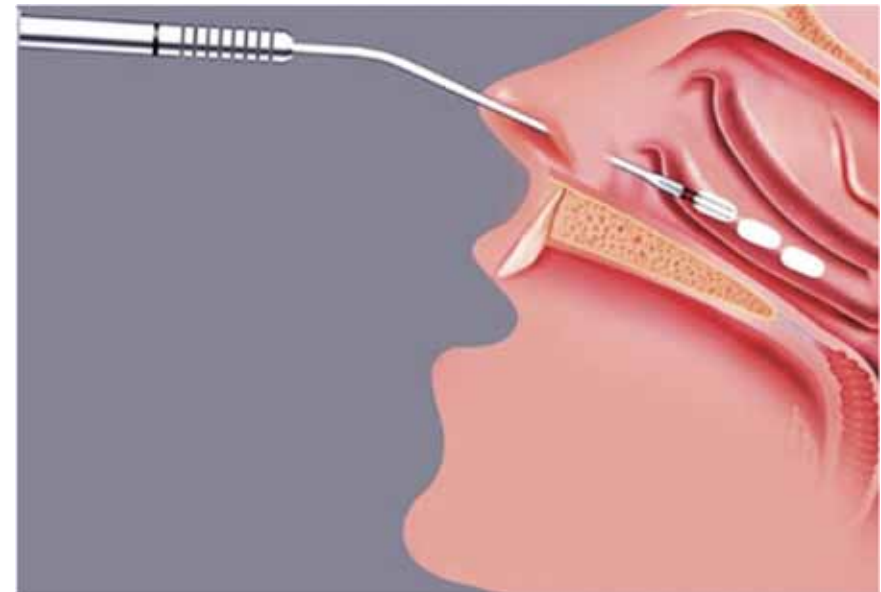
Yttre eller inre

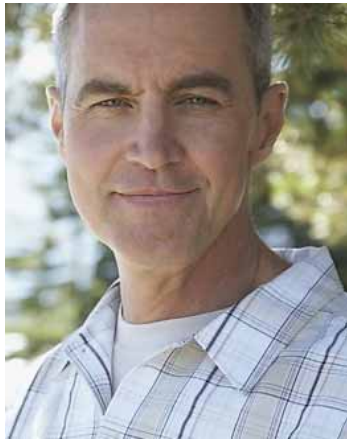
Hypertrofi av näsmusslor

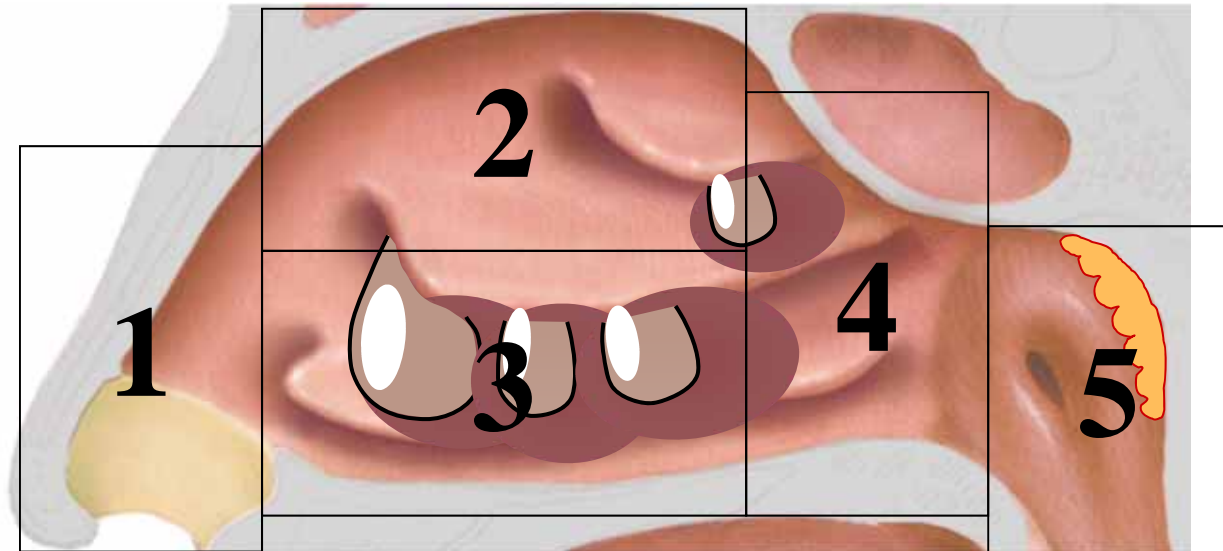
Förtjockad slemhinna på nedre näsmussla, som inte går tillbaka på medicinsk behandling

Radiofrekvensbehandling

Sven berättar att han som barn opererade bort en polyp i näsan. Var satt den troligen?

Näspolyper

- Drygt 2% av vuxna i Sverige
- Slemhinneutväxter
- Ökar med ålder
- Män > kvinnor
- Infektionsorsakade
- Idiopatiska:
näspolypos
”Näsans astma”

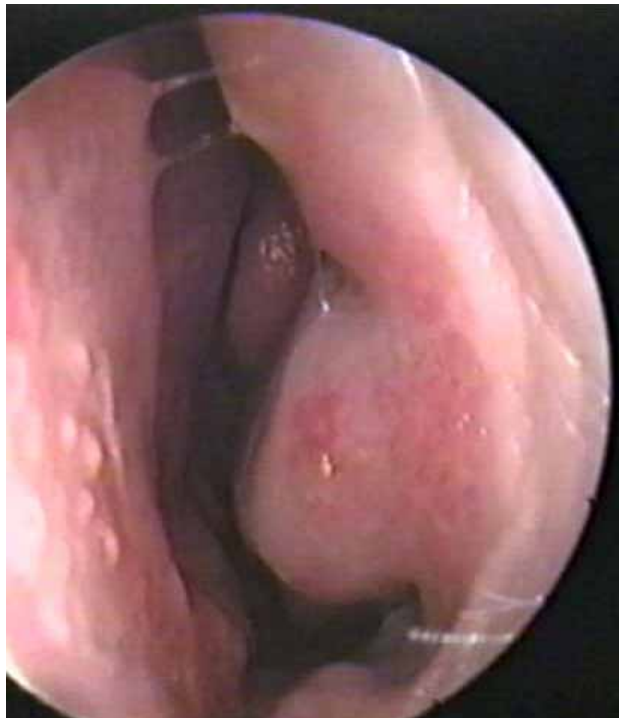
Näsmussla

rosaröd

har känsel

sväller av

stationär

Polyp

gråvit

saknar känsel

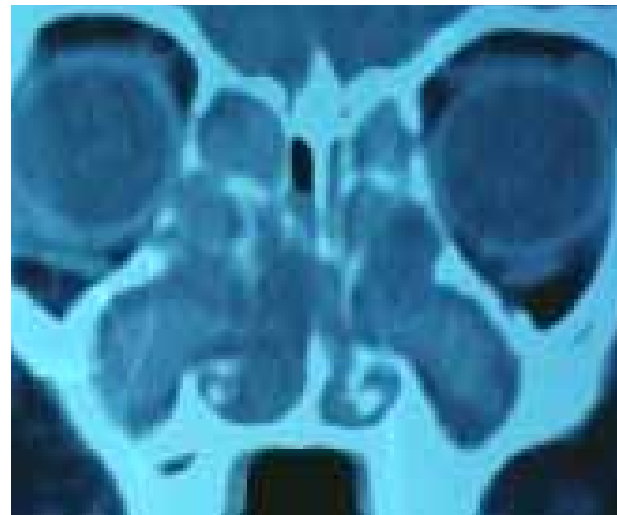
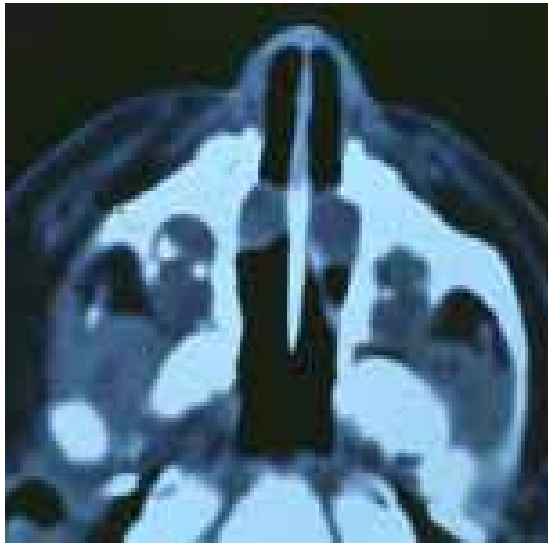
håller form

rörlig

Näspolyper på CT

- ofta bifynd

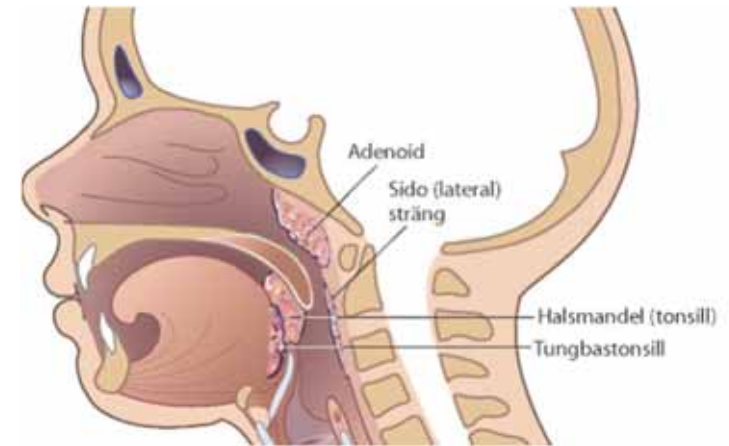
Behandling av näspolypos

- Nasal steroid, ofta livslångt
- Koksaltsköljningar
- Antibiotika vid exacerbationer
- Perorala steroidkurer
- Operation – evulsio av enstaka

FESS = functional endoscopic sinus surgery

- Stor sannolikhet att de återkommer

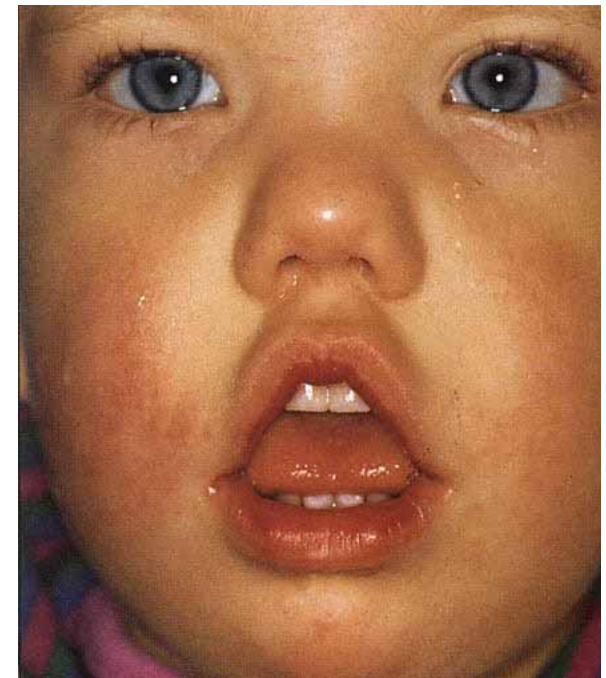
Adenoidens funktion

- Immunologiskt organ
- I huvudsak luftburna antigen
- Antigen bearbetas på ytan och i kryptorna
- Immunologisk info sprids sedan till målorgan i kroppen

Adenoidens storlek

- Liten vid födsel
- Kraftig tillväxt under småbarnsåren
- Maximum 8-10 års ålder
- Minskar därefter
- Infektion kan ge förstoring
- Allergi?!

Operation av adenoid; abrasio

- Klinisk indikation!
- Apnéer
- Nästäppa – munandning
- Bettutveckling
- Recidiverande mediaotiter

Septumhematom

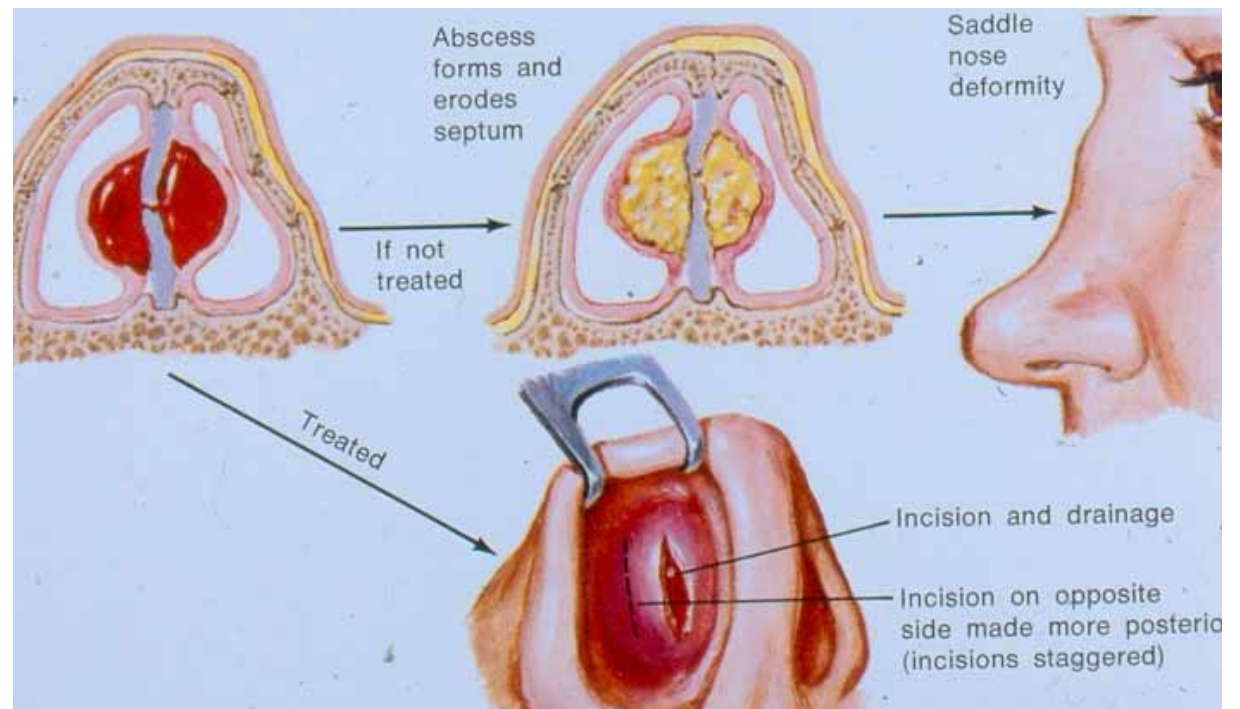
Blödning under perikondriet

Inspektera akut efter trauma mot näsan

Fluktuerar; palpera med bomullspinne

Kan obehandlat ge abscess och smältning av brosk

Incision

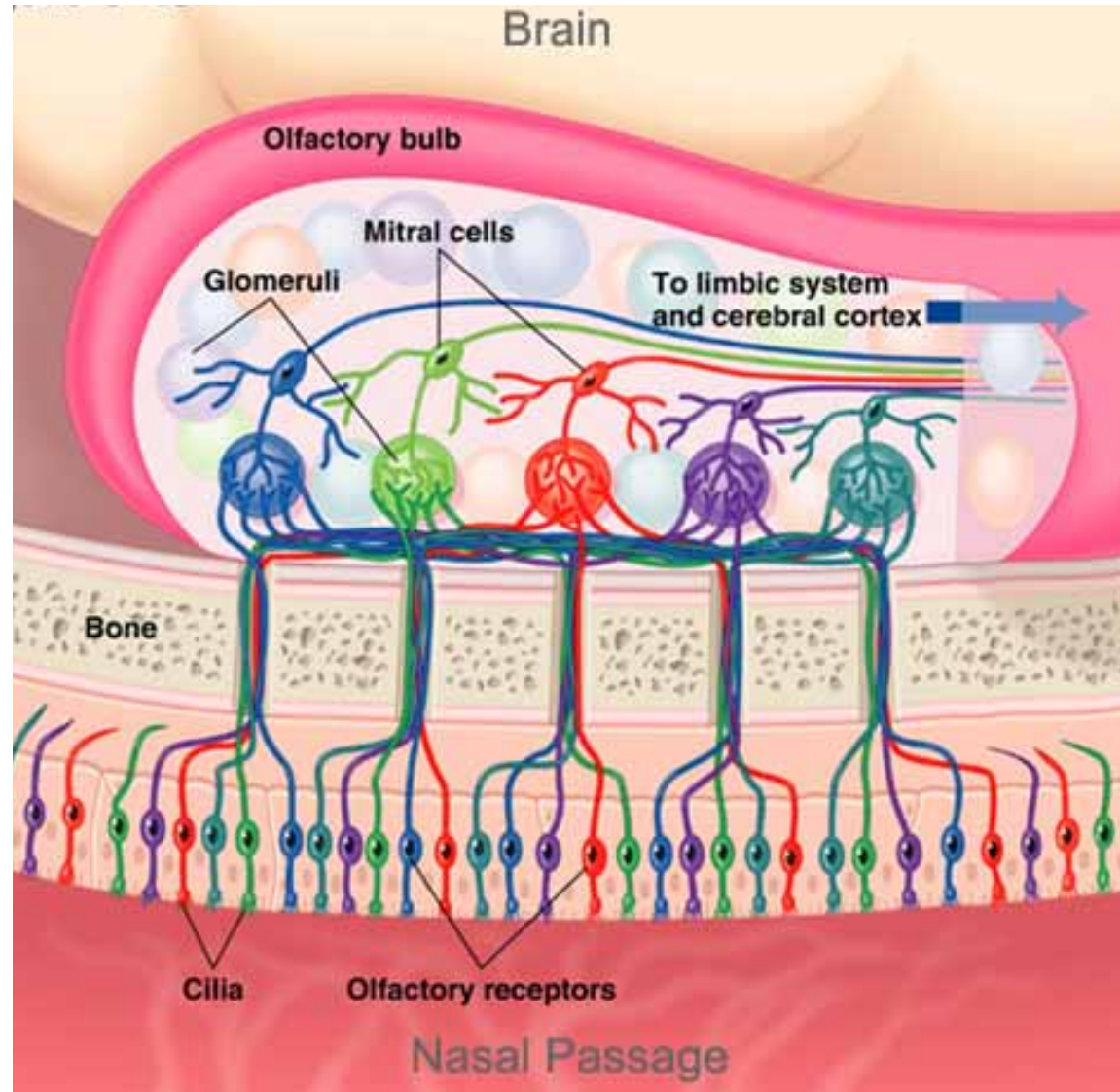
Luktsinnet

- Mycket smak är egentligen lukt
- Olika behov
- Sjunker långsamt med åren
- Luktminne
- Förlust är osynligt handikapp

Luktorganet
Axel & Buck
Nobelpris 2004

Utredning av nedsatt luktsinne

- Anamnes
- Endoskopisk undersökning
- Lukttest: Butanoltest; tröskelvärde
SOIT – Scandinavian odour
identification test; identifikation
- ev. CT av näsa frontalsnitt
- ev. CT av hjärna frontallob

Orsaker till luktstörningar

- Oftast finner man ingen orsak
- Virusinfektion är vanligt
- Näspolyper
- Slag mot huvudet
- Ärrbildning efter tidigare op
- Främre skallgropstumörer
- Kallmanns syndrom; medfödd brist på gonadotropinfrisättande hormon

Graviditetsnästäppa

- Drabbar ca 20%
- Rökare o kvalsterallergiker ökad risk
- Debuterar närsomhelst
- Försvinner inom 2v efter partus
- Symptomatisk behandling
- Oklar patogenes